

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Н.М. СІРЕНКО, К.О. КОЖОКІНА

**ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«МАКРОЕКОНОМІКА»

*(для слухачів другої вищої освіти факультету
післядипломної освіти і заочного навчання,
спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і
7.050107 - «Економіка підприємства»)*

**Харків
ХНАМГ
2010**

Програма і робоча програма навчальної дисципліни „**Макроекономіка**” (для слухачів другої вищої освіти факультету післядипломної освіти і заочного навчання, спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства”) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н.М. Сіренко, К.О. Кожокіна – Х.: ХНАМГ, 2010 – 20 с.

Укладачі : Н.М. Сіренко, К.О. Кожокіна

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц., к.е.н. Пушкар Т.А.

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства № 1 від 30.08.2010 р.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	8
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	16
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	18

ВСТУП

Для формування сучасного економічного мислення, підготовки фахівців нового покоління треба спиратися на фундаментальні знання, зокрема історичні, вихідні для всебічного вивчення різноманітних соціально-економічних процесів. Такі знання покликаний надати навчальний курс «Макроекономіка».

Дисципліна «Макроекономіка» є нормативною слухачів другої вищої освіти напряму підготовки – 0501 „Економіка та підприємництво” спеціальностей 7.050107 - “Економіка підприємства” і 7.050106 - „Облік і аудит”. Програма курсу включає матеріали, що підготовлені відповідно до місця навчального предмету в структурно-логічній схемі, передбаченої освітньо-професійною програмою бакалавра.

Участь нашої держави в Болонському процесі обумовлює впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, що є нашим національним варіантом ECTS. Виходячи з кредитно-модульної системи організації навчального процесу, п’ятнадцять тем зведені в два змістові модулі (далі ЗМ).

Програма навчальної дисципліни складена на основі:

- ГСВО України: ОКХ спеціаліста напряму підготовки 0501–«Економіка і підприємництво» 2004 р.;
- ГСВО: ОПП перепідготовки спеціаліста напряму 0501–«Економіка і підприємництво» 2003 р.
- СВО ХНАМГ Навчальні плани підготовки перепідготовки спеціалістів напряму 0501–«Економіка і підприємництво» спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства” 2006 р.

Програма ухвалена на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства ХНАМГ (протокол №1 від 30.08.2010 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. *Мета:* формування системи знань про механізми функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, обґрунтованих світовою і вітчизняною наукою. та досвід макроекономічної практики.

Завдання: вивчення теорії макроекономічної науки, розкриття її об'єкта, предмета і методу, висвітлення основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічного розвитку; розгляд базових моделей рівноваги; розкриття механізму складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної.

1.1.2. *Предмет:* механізм функціонування національної економіки на основі поєднання ринкового саморегулювання та державного впливу на економічні процеси.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки спеціаліста

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
вихідна	1) економічна історія; 2) історія економічних учень

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Макроекономіка
(назва модулю)

(2,5 / 90)
(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1 *Теоретичні основи макроекономіки.*

Навчальні елементи

1.1.1. Макроекономіка як наука.

1.1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

1.1.3. Макроекономічна нестабільність.

1.1.4. Сукупний попит і сукупне пропонування.

1.1.5. Споживання, заощадження та інвестиції.

1.1.6. Сукупні видатки і ВВП.

ЗМ 1.2. Економічні функції держави.

Навчальні елементи

1.2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання.

1.2.2. Фіскальна політика.

1.2.3. Грошовий ринок і монетарна політика.

1.2.4. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.

1.2.5. Ринок праці та соціальна політика.

1.2.6. Економічне зростання.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень Ураховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності	Виробнича	Організаційна
Алгоритмічний рівень За результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці.	Виробнича	Організаційна
Евристичний рівень На основі аналізу наявних економічних та природних ресурсів, застосовуючи моделі альтернативних витрат, за допомогою зіставлення та порівняння визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів.	Соціально-виробнича	Проектувальна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича . – К.: Знання, 2004. -851 с.
2. Панчишин С. Макроекономіка : Підручник . - К.: Либідь, 2001. – 614 с.
3. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
4. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2 вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
5. Макроекономіка: навч. посібник / за ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 295 с.
6. Макроекономіка: конспект лекцій (для студентів 2 курсу заочної форми навчання освітньо–кваліфікаційного рівня «бакалавр» за галузями знань 0305 - «Економіка і підприємництво» і 0306 – «Менеджмент і адміністрування» і слухачів другої вищої освіти за спеціальностями 7.050106 –«Облік і аудит» і 7.050107 – «Економіка підприємства»). Авт.: Островський І.А., Тимофієва С.Б., Сіренко Н.М. – Х.: ХНАМГ, 2010. - 136 с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Макроекономіка

Мета вивчення: формування системи знань про механізми функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, обґрунтованих світовою і вітчизняною наукою. та досвід макроекономічної практики.

Предмет дисципліни: механізм функціонування національної економіки на основі поєднання ринкового саморегулювання та державного впливу на економічні процеси.

Змістові модулі: теоретичні основи макроекономіки; економічні функції держави.

Макроэкономика

Цель изучения: формирование системы знаний о механизмах функционирования национальной экономики на основе современных макроэкономических теорий, обоснованных мировой и отечественной наукой, и опыт макроэкономической практики.

Предмет дисциплины: механизм функционирования национальной экономики на основе соединения рыночного саморегулирования и государственного воздействия на экономические процессы.

Модули содержания: теоретические основы макроэкономики; экономические функции государства.

Macroeconomic

The purpose of studying: formation of system of knowledge of mechanisms of functioning of national economy on the basis of the modern macroeconomic theories proved by a world and domestic science, and experience of macroeconomic practice.

The content of the subject: the mechanism of functioning of national economy on the basis of connection of market self-regulation and the state influence on economic processes.

The modules of the content: theoretical bases of macroeconomic; economic functions of the state.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни й розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

2.1.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка бакалавра	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідно ECTS – 2,5</p> <p>Модулів – 1</p> <p>Змістових модулів – 2</p> <p>Загальна кількість годин – 2,5</p>	<p>Напрямок підготовки – 0501 - «Економіка та підприємництво»</p> <p>Спеціальності - 7.050106 - «Облік і аудит» (О і А)</p> <p>7.050107 - «Економіка підприємства» (ЕП)</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень – спеціаліст</p>	<p>Нормативна Рік підготовки – перший</p> <p>Семестр – перший</p> <p>Аудиторні заняття (годин): 10</p> <p>Лекції – 6</p> <p>Практичні заняття - 4</p> <p>Самостійна робота – 80, з них контрольна робота - 15</p> <p>Від підсумкового контролю – іспит</p>
<p>Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і позааудиторної роботи становить 11% до 89%</p>		

2.1.2. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами заочної форми навчання)

Спеціальність (шифр, аббревіатура)	Форма навчання	Семестр(и)	Години									Іспити (семестри)	Заліки (семестри)
			Всього	Ауд	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
					Лекції	Практ	Лаб.		Кон. роб	КПКР	РГР		
7.050107 - ЕП	Заочна	1	90	10	6	4	-	80	15	-	-	1	-
7.050106 - (О і А)	Заочна	1	90	10	6	4	-	80	15	-	-	1	-

2.2. Зміст дисципліни

2.2. 1. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Макроекономіка

(назва модулю)

(2,5 / 90)

(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Теоретичні основи макроекономіки

(назва змістового модулю)

(1,0 / 36)

(кількість кредитів/годин)

1.1.1. Макроекономіка як наука. Об'єкт і предмет макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна і нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка економічна політика. Методологія макроекономіки. Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних. Становлення та розвиток макроекономіки. Етапи становлення і розвитку макроекономіки. Роль макроекономіки в житті суспільства. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

1.1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції. Методи розрахунку ВВП. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Визначення зміни реального ВВП при стабільних цінах та в умовах інфляції. Похідні показники СНР та взаємозв'язок між ними. Чистий внутрішній продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Доходи кінцевого споживання. Показники суспільного добробуту. Головна мета „політики добробуту”. Сутність показника чистий економічний добробут

1.1.3. Макроекономічна нестабільність. Безробіття: поняття, причини виникнення та види. Класична концепція безробіття. Кейнсіанська концепція безробіття. Фрикційне, структурне і циклічне безробіття. Закон Оукена. Наслідки безробіття. Державне регулювання зайнятості. Стимулювальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Державна політика зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення. Поняття інфляції. Циклічна природа інфляції. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція

витрат, очікувана та неочікувана інфляція. Наслідки інфляції. Інфляційний податок. Стагфляція. Основні соціально- економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика: форми та методи. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпа. Стимульовальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

1.1.4. Сукупний попит і сукупне пропонування. Сукупний попит як функція від ціни. Крива сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву. Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція. Крива сукупної пропозиції в довгостроковому періоді. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага у моделі „AD – AS” . Довгострокова та короткострокова рівновага. Порушення подвійної рівноваги сукупним попитом та механізм її відновлення. Порушення подвійної рівноваги сукупною пропозицією та механізм її відновлення.

1.1.5. Споживання, заощадження та інвестиції. Доходи домогосподарств і споживання. Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Функція споживання. Графік споживання та заощадження. Кейнсіанська концепція споживання. . Психологічний закон Кейнса. Графік споживання та заощадження. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Ініційоване споживання. Функція споживання з урахуванням фактора часу. Теорії споживання. Мжчасовий вибір споживача І.Фішера, теорія життєвого циклу Ф.Модільяні і теорія перманентного доходу М. Фрідмена. Сутність та види інвестицій. Інвестиційні функції: кейнсіанська, класична. Функція інвестицій у житлове будівництво. Функція інвестицій у запаси. Модель "заощадження - інвестиції" і макроекономічна рівновага. Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень та їх трансформація в інвестиції. Державна інвестиційна політика та її вплив на розвиток національної економіки. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

1.1.6. Сукупні видатки і ВВП. Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки — випуск». Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення — ін'єкції». Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. Приватні

заощадження — інвестиції як спрощена модель економічної рівноваги. Мультиплікатор витрат. Сутність і кількісна визначеність мультиплікатора витрат. Механізм мультиплікації автономних витрат. Графічний аналіз ефекту мультиплікатора. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

ЗМ 1.2. Економічні функції держави

(1,5 / 54)

(назва змістового модулю)

(кількість кредитів/годин)

1.2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання. Сутність, функції та інструменти державного регулювання економікою. Економічні функції держави. Особливості макроекономічного регулювання в Україні. Теорії державного регулювання ринковою економікою. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Критика кейнсіанцями класичного положення про невтручання держави в економіку. Основні положення кейнсіанської теорії про вплив держави на економіку. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом «видатки — випуск». Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення — ін'єкції» на базі сукупних і приватних інвестицій.

1.2.2. Фіскальна політика. Види фіскальної політики. Дискреційна фіскальна політика. Стимулювальна та стримувальна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделі «сукупний попит — сукупна пропозиція». Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Наслідки стимулювальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Суперечність між стабілізаційною та бюджетною функціями фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету.

Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг та ефекти витіснення. Емісійне фінансування бюджетного дефіциту та його наслідки.

1.2.3. Грошовий ринок і монетарна політика. Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Ефект грошового мультиплікатора. Попит на гроші, його види. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація.

Механізм функціонування грошового ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Монетарна політика. Цілі та інструменти монетарної політики, її передатний механізм. Кількісне рівняння як концептуальна основа монетаристської теорії. Передатний механізм монетарної політики. Основні методи монетарної політики. Грошово-кредитне регулювання економіки. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція. Монетарна політика у моделі „AD – AS” . Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція. Модель „IS – LM” як теорія сукупного попиту у закритій економіці. Товарний ринок і крива IS. Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння. Грошовий ринок і крива LM. Обґрунтування кривої LM та її рівняння. Фіскальна і монетарна політика у моделі „IS – LM”. Ефективність фіскальної і монетарної політики на основі моделі „IS – LM”. Модель „IS-LM” як аналітичний засіб макроекономічної політики.

1.2.4. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Сутність, основні форми та механізм зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоторговельна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці .Основні теорії міжнародної торгівлі. Торговельна політика, чистий експорт і ВВП. . Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці. Мала відкрита економіка. Велика відкрита економіка. Вплив чистого експорту на обсяг національного виробництва. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Чистий експорт як компонент сукупних видатків. Гранична схильність до імпорту та складний мультиплікатор видатків. Мультиплікативний вплив чистого експорту на ВВП. Чинники чистого експорту.Модель Манделла – Флемінга як теорія сукупного попиту у відкритій економіці. Рівновага товарного, грошового та зовнішнього ринків, Модель Манделла – Флемінга для малої відкритої економіки. Передумови побудови моделі Манделла – Флемінга. Рівноважна модель Манделла – Флемінга для відкритої економіки. Порівняльний аналіз грошово—кредитної, фіскальної та зовнішньоторговельної політики при плаваючому і фіксованому обмінному курсах. Поняття і структура платіжного балансу. Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті «Помилки та упущення». Резервні активи як регулююча стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу.Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсузалежно від режиму його формування.

1.2.5. Ринок праці та соціальна політика. Поняття ринку праці. Чинники попиту та пропозиції на ринку праці. Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Особливості функціонування ринку праці в Україні. Рівноваги на ринку праці: неокласичний та кейнсіанський підходи. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці. Поняття та форми прояву зайнятості. Ефективна зайнятість. Фактична зайнятість. Економічно активне населення. Стандартна зайнятість. Часткова зайнятість. Самозайнятість. Випадкова зайнятість. Тимчасова зайнятість. Сутність і види соціальної політики. Соціальний захист населення. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

1.2.6. Економічне зростання. Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Сучасні моделі прогнозування економічного зростання. Модель економічного зростання Солоу. Основні передумови моделі. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. Стійкий рівень капіталоозброєності. Золоте правило нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу. Залишок Солоу. Економічне зростання на основі моделі AD—AS і кривої виробничих можливостей. Економічні цикли. Циклічність як форма економічного розвитку. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань. Графічний та вербальний аналіз фаз економічного циклу.

2.2.2. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1 МАКРОЕКОНОМІКА	2,5/90	6	4	-	80
ЗМ 1.1. Теоретичні основи макроекономіки	1,0/36	3	2	-	31
ЗМ 1.2. Економічні функції держави	1,5/54	3	2	-	49

У процесі навчання слухачі отримують необхідні знання під час проведення лекційних аудиторних занять. Найбільш складні теоретичні питання винесено на розгляд і обговорення під час лекцій. Також велике значення в процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота.

2.2.3. Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальності (шифр, аббревіатура) 7.050107 ЕП, 7.050106 О і А
ЗМ 1.1. Теоретичні основи макроекономіки	3
1.1.1. Макроекономіка як наука.	0,5
1.1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	0,5
1.1.3. Макроекономічна нестабільність.	0,5
1.1.4. Сукупний попит і сукупне пропонування.	0,5
1.1.5. Споживання, заощадження та інвестиції.	0,5
1.1.6. Сукупні видатки і ВВП.	0,5
ЗМ 1.2. Економічні функції держави	3
1.2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання.	0,5
1.2.2. Фіскальна політика.	0,5
1.2.3. Грошовий ринок і монетарна політика.	0,5
1.2.4. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.	0,5
1.2.5. Ринок праці та соціальна політика.	0,5
1.2.6. Економічне зростання.	0,5
РАЗОМ	6

2.2.4. Практичні (семінарські) заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальності (шифр, аббревіатура) 7.050107 ЕП, 7.050106 О і А
ЗМ 1.1. Теоретичні основи макроекономіки	2
1.1.1. Макроекономіка як наука.	0,25
1.1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	0,5
1.1.3. Макроекономічна нестабільність.	0,25
1.1.4. Сукупний попит і сукупне пропонування.	0,25
1.1.5. Споживання, заощадження та інвестиції.	0,5
1.1.6. Сукупні видатки і ВВП.	0,25
ЗМ 1.2. Економічні функції держави	2
1.2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання.	0,25
1.2.2. Фіскальна політика.	0,5
1.2.3. Грошовий ринок і монетарна політика.	0,5
1.2.4. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.	0,25
1.2.5. Ринок праці та соціальна політика.	0,25
1.2.6. Економічне зростання.	0,25
РАЗОМ	6

2.2.5. Індивідуальні завдання: контрольна робота

Тематика і порядок обрання тем контрольних робіт

Тематика контрольних робіт за варіантами і порядок обрання подані на С.90-122 видання «Методичні вказівки до самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Макроекономіка» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит») / Укл.: Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Харків: ХНАМГ, 2009 – 123 с.».

За змістом контрольна робота є письмовою формою самостійної роботи студентів, які, спираючись на теоретичні знання дисципліни, розробляють план, використовують літературу з теми, зокрема, періодичну, і оформляють текст за відповідними вимогами.

Обсяг контрольної роботи – учнівський зошит на 10-12 сторінок, або 10-12 аркушів формату А4 з вступом, теоретичною та практичною складовими. Формою підсумкового контролю є захист контрольної роботи, який є допуском до іспиту.

Номер теми обирається за двома останніми цифрами залікової книжки:

Дві останні цифри залікової книжки	Цифра зменшення	Номер теми контрольної роботи
01-30	-	01-30
31-60	30	01-30
61-90	60	01-30
91-99	90	01-09
00	-	10

За змістом контрольна робота є письмовою формою самостійної роботи слухачів, які, спираючись на теоретичні знання дисципліни, розробляють план, використовують літературу з теми, зокрема, періодичну, і оформляють текст за відповідними вимогами. Розмір контрольної роботи – 15-18 аркушів з вступом, двома-трьома питаннями для розгляду, висновками й списком літератури. Формою поточного контролю є захист роботи з наступним допуском до екзамену.

2.2.6. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем.

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1.1. Теоретичні основи макроекономіки	39	
1. Огляд основної та додаткової літератури	8	Конспект

Продовження табл.

1	2	3
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	4	Конспект
3. Самостійний розгляд питань: «Україна в дзеркалі макроекономічних співставлень», «Функція споживання з урахуванням фактора часу», «Специфіка інвестицій у житлове будівництво».	10	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань.	6	Відповіді у зошиті
5. Розв'язання типових задач змістового модулю	8	Відповіді у зошиті
6. Обговорення та вибір теми контрольної роботи	3	Тема, план контрольної роботи
ЗМ 1.2. Економічні функції держави	49	
1. Огляд основної та додаткової літератури	8	Конспект
2. Вивчення понятійного апарату змістового модулю	4	Конспект
3. Самостійний розгляд питань: «Форми й методи державного регулювання економіки», «Проблеми розвитку банківської системи України», «Структура платіжного балансу»	11	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	6	Конспект
5. Розв'язання типових задач змістового модулю	8	
6. Написання контрольної роботи. Подання на рецензування і захист контрольної роботи	12	Текст контрольної роботи
РАЗОМ	<u>80</u>	

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

2.3.1. Види та засоби поточного контролю

Види контролю та їх стислий зміст	Обсяг у годинах	
	Денне навчання	Заочне навчання
1. Тестування	-	1
2. Виконання та захист контрольної роботи	-	15

2.3.2. Види та засоби підсумкового контролю

1. Екзамен за екзаменаційними білетами, які включають два теоретичні питання і задачі

2.3.2. Методи й критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- виконання контрольної роботи;
- тестування;
- складання екзамену.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань слухачів здійснюється під час захисту контрольної роботи і має метою перевірку рівня підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи слухача над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання контрольної роботи.

Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь слухачів

Тестовий контроль знань, умінь і навичок слухачів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу „так - ні”; „правильно - неправильно” тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу „так-ні”. Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Проведення підсумкового контролю

Екзамен здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами, що містять два теоретичні питання і задачі. Залікові відповіді за білетами оцінюються з 2-бальною системою за національною шкалою («зараховано», «не зараховано»).

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Отримані при вимірюванні різними методами й за різні види робіт (написання та захист контрольних робіт, розв'язання задач, результати тестування) оцінки, бали, відсотки складають врешті комплексну підсумкову (екзаменаційну) оцінку.

Слухач отримує оцінку „відмінно”, якщо він засвоїв основні поняття і категорії; вільно оперує необхідним науковим матеріалом; може самостійно аналізувати фактичний та науковий матеріал і робити узагальнення; може проаналізувати теорії, погляди, факти, що відображені в літературі; вільно володіє матеріалами; дає обґрунтовані відповіді на всі питання.

Студент отримує оцінку „добре”, якщо він засвоїв поняття, але в ряді випадків є неточності; оперує необхідним матеріалом, але зустрічаються неточності; може самостійно аналізувати фактичний матеріал, але узагальнення викликає труднощі; дає відповіді на всі питання, але проблеми висвітлюються не повністю; відповіді дає на всі питання, але матеріал одного з питань не повністю розкриває проблему, є неточності.

Студент отримує оцінку „задовільно”, якщо він засвоїв поняття і категорії нечітко, не послідовно; відчувається недолік знання наукового і фактичного матеріалу; може переказати учбовий матеріал з елементами практичного аналізу; відповіді на запитання дає не повні, допускає вагомі помилки.

Студент отримує оцінку „незадовільно”, якщо він не засвоїв основні поняття й категорії; не знає наукового і фактичного матеріалу; може лише переказувати учбовий матеріал; не може обґрунтувати відповіді на жодне питання; не може відповісти на питання екзаменаційних білетів

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с.	1 – 2
2. Панчишин С. Макроекономіка : Підручник . - К.: Либідь, 2001. – 614 с.	1 – 2
3. Савченко А.Г. Макроекономіка Підручник. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.	1 – 2
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.	1 – 2
2. Селищев А.С. Макроэкономика. – СПб.: Питер, 2001. – 448 с.	1 – 2

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
3. Тарасевич Л.С. Макроекономіка. – М.: Юрайт-Издат, 2003. – 650 с.	1 – 2
4. Тітьонко О.М. Система макроекономічного рахівництва. – К.: КНЕУ, 2002. – 188 с.	1 – 2
5. http://www.bank.gov.ua	1 – 2
6. http://www.kmu.gov.ua	1 – 2
7. http://www.me.gov.ua	1 – 2
8. http://www.minfin.gov.ua	1 – 2
9. http://www.ssmc.gov.ua	1 – 2
10. http://www.ukrstat.gov.ua	1 – 2
11. http://www.worldbank.org.ru	1 – 2
3. Методичне забезпечення (ресстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Макроекономіка: навч. посібник / за ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 295 с.	1 – 2
2. Макроекономіка: конспект лекцій (для студентів 2 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за галузями знань 0305 - «Економіка і підприємництво» і 0306 – «Менеджмент і адміністрування» і слухачів другої вищої освіти за спеціальностями 7.050106 – «Облік і аудит» і 7.050107 – «Економіка підприємства»). Авт.: Островський І.А., Тимофієва С.Б., Сіренко Н.М. – Х.: ХНАМГ, 2010. - 136 с.	1 – 2
3. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / Укл. Решетило В.П. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 61 с.	1 – 2
4. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля „Макроекономіка” (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Харків: ХНАМГ, 2007 – 51с.	1 – 2
5. Методичні вказівки до самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Макроекономіка» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит») / Укл.: Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Харків: ХНАМГ, 2009 – 123 с	1 – 2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

СІРЕНКО Наталія Миколаївна
КОЖОКІНА Катерина Олександрівна

Програма і робоча програма навчальної дисципліни „**Макроекономіка**”
(для слухачів другої вищої освіти факультету післядипломної освіти і заочного навчання, спеціальностей 7.050106 – «Облік і аудит» і 7. 050107 - “Економіка підприємства”)

Комп’ютерне верстання: Н.М. Колісник

План 2010, поз. 354 Р

Підп. до друку 03.02.2011 р.

Друк на ризографі

Тираж 15 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,2

Зам. № 6829

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб’єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001